

DAVACI : E itim ve Bilim Emekçileri Sendikası (E itim-Sen)

VEK L : Av. Bedia BORAN BULUT
UETS adresi vardır.

DAVALI : Milli E itim Bakanlı ı

VEK L : Av.
UETS adresi vardır.

STEM N KONUSU : 14 Ekim 2021 gün ve 31628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren Milli E itim Bakanlı ı Ders Kitapları ve E itim Araçları Yönetmeli i'nin;

a)'Tanımlar' ba lıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde "en az doktora düzeyinde akademik kariyerleri bulunan ki iler" ibaresine yer verilmemesine ili kin eksik düzenlemenin,

b) "Ba vuru sahiplerinin sorumlulukları ve aranacak kriterler" ba lıklı 5. maddesinin 1. fıkrasının,

c) 6. maddesinde ; "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gerekir." ibaresine yer verilmemesi; yine "reklam niteli inde ö eler içermez" ibaresine yer verilmemesine ili kin eksik düzenlemenin,

d) 8. maddesinin 11. fıkrasının (b) bendindeki "Genel Müdürlükçe" ibaresinin,

e) 8. maddesinin 11. fıkrasında "Türkçe, Dil ve Anlatım ile Türk Dili ve Edebiyatı kitaplarının sunumunda, eserin hazırlanmasında kullanılan orijinal metinler dosyası" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin,

f) 8. maddesinin 12. fıkrasının,

g) 8. maddesinde "Dilin kullanımında Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzunun esas alınaca ı" ifadesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin,

h) 8. maddesinde "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gereken kitap ve e itim araçlarında, insan hak ve özgürlüklerini, ayrımcılık yasa ına ili kin herhangi bir içeri e yer verilmemesine" yönelik eksik düzenlemenin,

i) 'Panellerin olu turulması' ba lıklı 18. maddesinde "Panelistlerin görevlendirilmesinin yansız olarak yapıldı ını incelemek üzere e itim ve bilim hizmetleri hizmet kolunda örgütlü sendikalardan, mahalli idareler, üniversiteler, kamu kurumu niteli indeki meslek kurulu larından birer temsilci gözlemci olarak katılır." cümlesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin,

j) 24. maddesinin 1. fıkrasında, "ücretsiz olarak da ıtılır" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin iptali istenilmektedir.

DAVACININ DD ALARI :

'Tanımlar' ba lıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde "en az doktora düzeyinde akademik kariyerleri bulunan ki iler" ibaresine yer verilmemesine ili kin eksik düzenleme

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

yönünden; dava konusu Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılan 12 Eylül 2012 tarihli Yönetmelikte, en az doktora düzeyinde akademik kariyeri bulunan ki ilerin alan e itimcisi/uzmanı olarak görevlendirilece inin düzenlendi i, bir önceki Yönetmeli in davaya konu edilen Yönetmelikten yaklaşık 9 yıl önce yürürlü e girmi olmasına ra men alan uzmanında aranan nitelikleri daha üst düzeyde tuttu u, aradan geçen 9 yıllık süre içerisinde en az doktora düzeyinde akademik kariyeri bulunan ki ilerin sayısının daha da arttı oldu u gerçe i kar ısında, en az doktora düzeyinde akademik kariyeri bulunanların uzmanlı ı yerine "ilgili alanda ö retim elemanı olarak görev yapmakta olan" ki ilerin bu görev tanımı içinde yer almasının hizmetin niteli i gözetildi inde yetersiz ve geriye gidi oldu u, Yönetmeli in 17/2-b maddesi ile iptali istenilen düzenlemenin çeli kili oldu u; "Ba vuru sahiplerinin sorumlulukları ve aranacak kriterler" ba lıklı 5. maddesinin 1. fıkrası yönünden; Yönetmelikteki ba vuru sahiplerine aranacak kriterlerin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesi gözetildi inde oldukça a ır oldu u, Yönetmeli in "terör örgütlerine ya da Millî Güvenlik Kurulunca Devletin millî güvenli ine kar ı faaliyette bulundu una karar verilen yapı, olu um veya gruplara üyeli i, mensubiyeti ya da iltisakı yahut bunlarla irtibatı olmaması" hükmünün keyfi de erlendirmelere konu edilecek türden mu laklıklar içerdi i, idarenin herhangi bir somut olguya dayanmayan soyut gerekçelerle iltisak ve irtibat hissinin olu masını ba vurunun reddi için yeterli görebilece i, kesinle mi bir mahkumiyet kararının varlı ı aranmadan irtibat ve iltisaklı olma veya olmama tespitinin nasıl yapılaca ının, hangi delillere dayandırılaca ının belirsiz oldu u, hukuk literatüründe irtibat ve iltisak kavramının tarif edilmedi i, hukuken kar ılı ı olmayan kavramlar ve usuller olu turup ardından da belirsiz durumları o anlama dahil edip ba vuruları ona göre de erlendirmenin denetlenebilir bir kriter olmadı ı, telif hakları ile fikir sanat eserleri hakkında yasalara aykırılıktan ceza almanın kriterler arasında sayılmamasının ciddi bir eksiklik oldu u, bu durumda anılan kanunlara aykırı davrandı ı için hüküm giymi ki ilerin ders kitabı ve e itim araçları hazırlayabilece i ifade edilmi tir.

6. maddesinde ; "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gerekir." ibaresine yer verilmemesi; ve "reklam niteli inde ö eler içermez" ibaresine yer verilmemesine ili kin eksik düzenleme yönünden; örgün ve yaygın e itim sürecinde tüm ö rencilerin sahip olunan hak ve özgürlüklerin bilinmesinin, kullanılmasının, korunması ve geli tirilmesi yönünde olumlu davranı ların kazandırılmasının, hem de aynı haklara ba kalarının da sahip oldu unun ö renciler tarafından ö renilmesi ve olumlu davranı lar kazanmalarının son derece önemli oldu u, her türlü ayrımcılık içeren metin, i aret, resim vs. türü içeriklerin Anayasa'nın 10. maddesine, taraf olunan Uluslararası nsan Hakları Sözle melerinde yer alan e itlik ilkesine, Çocuk Hakları Sözle mesine aykırı oldu u, Türkiye'de etnik olarak Türk olmayan ba ka etnisitelere, farklı din ve inanç gruplarına, farklı sosyal sınıflara mensup milyonlarca çocu un bulundu u, bu nedenle Bakanlık tarafından ö rencilere okutulacak kitap ve e itim araçlarının, ö rencilerin kendilerini ayrımcılı a tabi tutuldu unu hissetmelerini gerektiren ibareler ve içeriklerin mutlak ekilde yasaklanması gerekti i, ki ilik geli imleri tamamlanmamı çocuk ve gençlere her türlü ayrımcı davranı ın insani de erlerle ba da madı ı bilincinin kazandırılması gerekti i ileri sürülmü tür.

8. maddesinin 11. fıkrasının (b) bendindeki "Genel Müdürlükçe" ibaresi yönünden; arka kapak tasarımının Kurulca uygun bulunanlar arasından Talim Terbiye Kurulu Ba kanlı ı'nca

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

yerine getirilmesi gerekti i, Yönetmelikte "Genel Müdürlük-Destek Hizmetleri Genel Müdürlü ü" olarak tarif edildi i, ders kitapları ve e itim araçlarını hazırlama görevinin ise Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanlı ı'nın görevinde oldu u, dolayısıyla asli görevi ders kitapları ve e itim araçlarını hazırlamak olan birim yerine, bu yetkinin Destek Hizmetleri Genel Müdürlü ü'ne verilmesinin 1739 sayılı Kanun ve 1 numaralı Cumhurba kanlı ı Kararnamesi'nin 319. maddesine aykırı oldu u, davalı idarenin ders kitaplarını inceleme görevini, 1739 sayılı Kanun'un 53, 54 ve 55. maddeleri ile 1 numaralı Cumhurba kanlı ı Kararnamesi'nin 319. maddesinin 3. fıkrasının a ve b bendine aykırı olarak fiilen devretti i, Milli E itim Bakanlı ı'nın e itim araç ve gereçlerini hazırlamak, imal etmek ve satın almak, ki ilere veya kuraca ı komisyonlara veya yarı malar düzenleyerek hazırlatmak, özel kesimce hazırlananlar veya imal edilenler arasından seçmek veya tavsiye etmek suretiyle 53'üncü maddede belirtilen görevini yerine getirece i, 1 numaralı Cumhurba kanlı ı Kararnamesi'nin 319. maddesinin 3. fıkrasının b bendi gere i Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanlı ı birimlerince hazırlanan e itim ve ö retim programları, ders kitapları, yardımcı kitaplar ile ö retmen kılavuz kitaplarını incelemek, incelemek ve nihai eklini vererek Bakanın onayına sunmanın Bakanlı ın görevi oldu u belirtilmi tir.

8. maddesinin 11. fıkrasında "Türkçe, Dil ve Anlatım ile Türk Dili ve Edebiyatı kitaplarının sunumunda, eserin hazırlanmasında kullanılan orijinal metinler dosyası" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme yönünden; Türkçe, Dil ve Anlatım ile Türk Dili ve Edebiyatı kitaplarının sunumunda, eserin hazırlanmasında kullanılan orijinal metinlerin taslak ile kar ıla tırılmasının hazırlık a amasında bilimsel hataların en az seviyeye indirilmesinin, Kurulca ortaya çıkarılan metnin denetlenmesi açısından önemli oldu u; 8. maddesinin 12. fıkrası yönünden; ilgili düzenlemenin önceki Yönetmelikte yer almadı ı, Bakanlı a ba lı azınlık okullar ile Bakanlı ın denetimine tabi yabancılar tarafından açılmı özel okullara ili kin bir ayrıma gidilmemesi gerekti i, düzenlemenin, Bakanlı a ba lı azınlık okullar ile Bakanlı ın denetimine tabi yabancılar tarafından açılmı özel okullara güvensizli i yansıttı ı, düzenleme ile getirilen prosedürün tamamlanması için uzun süre gerekece i; 8. maddesinde "Dil'in kullanımında Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu'nun esas alınaca ı" ifadesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme yönünden; güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu esas alınarak bir standart olu turulmamasının, var olan standartların esas alınmamasının karma aya, yanlı ö renmeye neden olabilece i; 8. maddesinde "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gereken kitap ve e itim araçlarında, insan hak ve özgürlüklerini, ayrımcılık yasa ına ili kin herhangi bir içeri e yer verilmemesine" yönelik eksik düzenleme yönünden; lkokul 1, 2 ve 3. sınıflara ait ders kitaplarında Birle mi Milletler Çocuk Hakları Sözle mesi'ne göre hazırlanan çocukların temel hak ve özgürlüklerinin ana ba lıklarına yer veren, bu çocukların anlama düzeyine uygun sadelikte metnin yer alması gerekti i, lkokul 4. sınıf ile ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflar ile ortaö retim ve yaygın e itim kitaplarında Birle mi Milletler Çocuk Hakları Sözle mesi'nin temel ba lıklarına ve nsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne yer verilmesi gerekti i ifade edilmi tir.

'Panellerin olu turulması' ba lıklı 18. maddesinde "Panelistlerin görevlendirilmesinin yansız olarak yapıldı ını incelemek üzere e itim ve bilim hizmetleri hizmet kolunda örgütlü sendikalardan, mahalli idareler, üniversiteler, kamu kurumu niteli indeki meslek kurulu larından

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

birer temsilci gözlemci olarak katılır." cümlesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme yönünden; dava konusu Yönetmelik ile ders kitapları ve ö retim materyallerini inceleme görevinin tek yöntem olarak panel sistemiyle panelistlere devredildi i, dava konusu Yönetmelik hükmüyle de panellerin olu turulma biçiminin düzenlendi i, dava konusu Yönetmelik hükmüyle taslak ders kitabının incelenmesi görevinin panel sistemiyle devredilmesinin 1739 sayılı Kanun ve Cumhuriyet Kanunu'nun Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Milli Eğitim Bakanlığı ve Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'na verilen inceleme görevinin fiilen devredilmesi anlamına geldi i, bu durumun normlar hiyerarşisine aykırı oldu u, dava konusu hükümlerle inceleme/de erlendirme veri tabanı sistemine kayıt yaptıran ö retmen ve alan uzmanları arasından elektronik ortamda Başkanlıkça yansız atama yoluyla görevlendirme yoluyla panel olu turulacağından söz edildi i, i kolu sendika temsilcilerinin denetimine fırsat verilmesi halinde yansız atama yapıp yapılmadığının denetlenebilece i belirtilmi tir.

24. maddesinin 1. fıkrasında, "ücretsiz olarak da ıtılır" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme yönünden; Bakanlıkça ders kitapları ve eğitim araçlarının maliyetini öğrencilere yansıtmayı amaçladığını, mülga Yönetmelikteki "ücretsiz olarak da ıtılır" ibaresini çıkarmakla ortaya koydu u, bu de i şlik sonrası ders kitapları ve eğitim araçlarının öğrencilere para karşılığında satılmasının önünün açılacağı, Yönetmelikte "Bakanlık tarafından belirlenmeyen ders kitapları ile okutulacak diğer eğitim araçlarının öğrencilere aldırılmayacağı" düzenlemesi gere i, öğrencilerin Bakanlık tarafından hazırlanan ve belirlenen ders kitapları ve eğitim araç gereçlerinin Bakanlık tarafından öğrencilere ücretsiz dağıtılmasına devam edilmesinin sosyal hukuk devletinin gere i oldu u iddia edilmektedir.

DAVALININ SAVUNMASI :

'Tanımlar' başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde "en az doktora düzeyinde akademik kariyerleri bulunan kişiler" ibaresine yer verilmemesine ilişkin eksik düzenleme açısından; bentte yer alan hükümlerin genel bir tanımlama içerdiği, ö retmen ve ö retim elemanlarının panelist olma şartlarına ilişkin kriterlerden 17. maddede detaylı olarak bahsedildi i, bu kapsamda eksik düzenleme bulunmadığı, Bakanlıkça okullarda okutulan ders kitaplarının ö retmenler tarafından öğrencilere sunulduğunun göz önünde bulundurulması gerekti i, 2020 yılı Faaliyet Raporu verilerine göre 1.055.723 personel içerisinde en çok yüzdeye sahip olunan eğitim düzeyinin %82 ile lisans, ikinci olarak da %10,26 ile yüksek lisans oldu u, Bakanlık personellerinin yalnızca %0,19'unun doktora mezunu oldu u, dolayısıyla güncel durumda ö retmenlerin oldukça yüksek oranda lisans mezunu oldukları göz önüne alındığında, ders kitaplarının kullanıcı ve uygulatıcısı pozisyonundaki ö retmenlerin kitap inceleyebilmeleri için doktora mezuniyeti şartı koymanın ö retmenlerin kitap inceleme ve de erlendirme süreçlerinden uzaklaştırılmasına sebep olacağı; "Bakanlık sahiplerinin sorumlulukları ve aranacak kriterler" başlıklı 5. maddesinin 1. fıkrası açısından; ders kitabı hazırlamak ve okullarda okutulmasının uygun bulunması amacıyla Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'na Bakanlıkça bulunmanın bir kamu hizmeti oldu u, dolayısıyla terör örgütleri veya benzeri yapılarla iltisaklı veya irtibatlı kişilerin ders kitabı hazırlık, inceleme ve de erlendirme süreçlerinde yer almamasının Bakanlıkça benimsenmiş bir uygulama oldu u, di er iddia ile ilgili olarak da Yönetmeliğin 31. maddesinin 3.

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

fıkrasında "Telif hakkını ihlal edenler, Ba kanlı a be yıl süreyle herhangi bir kitap ba vurusunda bulunamaz." hükmünün düzenlendi i ileri sürülmü tür.

6. maddesinde ; "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gerekir." ibaresine yer verilmemesi; yine "reklam niteli inde ö eler içermez" ibaresine yer verilmemesine ili kin eksik düzenleme açısından; ders kitaplarının inceleme ve de erlendirme i lemlerinin de erlendirmeye esas alınacak esas olacak kriterler do rultusunda gerçekleştirildi i, "Taslak Ders Kitabı ve E itim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik eriklerin ncelenmesinde De erlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları"nın 14/10/2021 tarih ve 31628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan MEB Ders Kitapları ve E itim Araçları Yönetmeli i'nin 8. maddesinin 1. fıkrası gere i 05/11/2021 tarihinde Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanlı ı'nın web sitesinde "dökümanlar – ders kitaplarının incelenmesi" ba lı ı altında ilan edildi i, burada içerikte reklam unsurunun bulunmaması ve Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gerekti inin belirtildi i, Yönetmelik hükümleri ile genel çerçevenin belirlenerek ders kitaplarının niteliklerini detaylı bir biçimde belirleyen kriterlerde ilgili hükümlerin yer aldı ı ifade edilmi tir.

8. maddesinin 11. fıkrasının (b) bendindeki "Genel Müdürlükçe" ibaresi açısından; ilgili hükmün mülga Yönetmeli in 8. maddesinin  bendinde de yer aldı ı, arka kapak tasarımı kurulca uygun bulunanlar arasından, e itimdeki güncel geli meler do rultusunda Destek Hizmetleri Genel Müdürlü ü'nce ilgili tüm genel müdürlüklerin de görü ü alınarak belirlenmekte ve son olarak yeniden Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanlı ı'nın onayına sunuldu u, kurulca uygun bulunan ve onaylanan içeriklerin arka kapakta yer aldı ı, Kurul'un dava konusu Yönetmelik hükümleri do rultusunda nitelikleri belirlenen panelistler aracılı ıyla ders kitaplarının inceletilmesi görevini icra etti i, inceleme i leminin sonuçlarını Kurul kararı ile uygun buldu u, dolayısıyla yetki devrinin söz konusu olmadığı; 8. maddesinin 11. fıkrasında "Türkçe, Dil ve Anlatım ile Türk Dili ve Edebiyatı kitaplarının sunumunda, eserin hazırlanmasında kullanılan orijinal metinler dosyası" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme açısından; taslak kitap ba vurularında orijinal metinlerin ba vuru sahiplerinden istendi i, son olarak 05/11/2021 tarihinde yayınlanan "Ba vurusu alınacak taslak ders kitaplarının duyurusu" kılavuzunda "ba vuru sahiplerinin ba vuru sürecinde taslak ders kitabında do rudan alıntı yapılan metin ve görsellerin orijinal kayna ının kopyasını sisteme yüklemeleri gerekti i" ibaresinin yer aldı ı; 8. maddesinin 12. fıkrası açısından; ilgili hükmün mülga Yönetmeli in 11.maddesinin 3. fıkrasında yer aldı ı, dava konusu Yönetmelikte de aynen korundu u, azınlık okullarına ili kin prosedürün yıllardır uygulandı ı ve herhangi bir karma ıklı ın olmadığı; 8. maddesinde "Dil'in kullanımında Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu'nun esas alınaca ı" ifadesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme açısından; Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanlı ı'nca yayınlanan Taslak Ders Kitabı ve E itim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik eriklerin ncelenmesinde De erlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları'nda içeriklerde Türk Dil Kurumu'nun Yazım Kılavuzu'nun esas alınaca ının açıkça ifade edildi i; 8. maddesinde "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gereken kitap ve e itim araçlarında, insan hak ve özgürlüklerini, ayrımcılık yasa ına ili kin herhangi bir içeri e yer verilmemesine" yönelik eksik düzenleme açısından; ilgili hükmün Talim ve Terbiye Kurulu

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

Ba kanlı ınca yayınlanan Taslak Ders Kitabı ve E itim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik çeriklerin ncelenmesinde De erlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları'nda açıkça yer aldı ı ileri sürülmü tür.

'Panellerin olu turulması' ba lıklı 18. maddesinde "Panelistlerin görevlendirilmesinin yansız olarak yapıldı ını incelemek üzere e itim ve bilim hizmetleri hizmet kolunda örgütlü sendikalardan, mahalli idareler, üniversiteler, kamu kurumu niteli indeki meslek kurulu larından birer temsilci gözlemci olarak katılır." cümlesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme açısından; Bakanlık Bilgi lem Genel Müdürlü ü'nce hazırlanan yeni kitap inceleme sisteminin algoritması gere i atama süreçlerinin, anlık olarak ve belli bir güne gerçekle medi i, zamana yayılarak otomasyon yöntemiyle yapıldı ı, bu kapsamda yazılıma ait güncellemelere dair bilgilendirmelerin ilgili yayınevleri ve hizmet birimlerine yapıldı ı belirtilmi tir.

24. maddesinin 1. fıkrasında, "ücretsiz olarak da ıtılır" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme açısından; ders kitaplarının ücretsiz da ıtılması uygulamasında de i ikli in söz konusu olmadığı, aksine Bakanlı ın ders kitapları ile birlikte artık yardımcı kaynakları da 20/10/2021 tarih ve 35152920 sayılı yazıyla yürürlü e konulmu "MEB Ücretsiz Ders Kitabı ve E itim Materyali/Yardımcı Kaynak Da ıtımına li kin Yönerge" ile ücretsiz da ıtmaya ba ladı ı, davanın reddi gerekti i savunulmaktadır.

DANI TAY TETK K HÂK M : Burcu POLAT BAYIR

DÜ ÜNCES : Kısmen davanın ehliyet yönünden reddine, kısmen davanın reddine, kısmen dava konusu i lemin iptaline, kısmen karar verilmesine yer olmadığı na karar verilmesi gerekti i dü ünülmektedir.

DANI TAY SAVCISI : Mesude GÜNDÜZ

DÜ ÜNCES : Dava; 14 Ekim 2021 gün ve 31628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren Milli E itim Bakanlı ı Ders Kitapları ve E itim Araçları Yönetmeli i'nin; "Tanımlar" ba lıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde "en az doktora düzeyinde akademik kariyerleri bulunan ki iler" ibaresine yer verilmemesine ili kin eksik düzenlemenin, "Ba vuru sahiplerinin sorumlulukları ve aranacak kriterler" ba lıklı 5. maddesinin 1. fıkrasının, 6. maddesinde ; "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ınması gerekir." ibaresine yer verilmemesi; yine "reklam niteli inde ö eler içermez" ibaresine yer verilmemesine ili kin eksik düzenlemenin,8. maddesinin 11. fıkrasının (b) bendindeki "Genel Müdürlükçe" ibaresinin, 8. maddesinin 11. fıkrasında "Türkçe, Dil ve Anlatım ile Türk Dili ve Edebiyatı kitaplarının sunumunda, eserin hazırlanmasında kullanılan orijinal metinler dosyası" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin, 8. maddesinin 12. fıkrasının, 8. maddesinde "Dilin kullanımında Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzunun esas alınaca ı" ifadesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin, 8. maddesinde "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ınması gereken kitap ve e itim araçlarında, insan hak ve özgürlüklerini, ayrımcılık yasa ına ili kin herhangi bir içeri e yer verilmemesine" yönelik eksik düzenlemenin, "Panellerin olu turulması" ba lıklı 18. maddesinde "Panelistlerin görevlendirilmesinin yansız olarak

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

yapıldı nı incelemek üzere e itim ve bilim hizmetleri hizmet kolunda örgütlü sendikalardan, mahalli idareler, üniversiteler, kamu kurumu niteli indeki meslek kurulu larından birer temsilci gözlemci olarak katılır." cümlesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin,24. maddesinin 1. fıkrasında, "ücretsiz olarak da ıtılır" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin iptali istemiyle açılmış tır.

1739 sayılı Millî E itim Temel Kanunu'nun "Kapsam" ba lı nı ta ıyan 52. maddesinde; e itim araç ve gereçlerinin, e itim kurumlarında kullanılacak ders kitapları ile ö retmen ve ö rencilere kaynak ve yardımcı olacak basılı e itim malzemesini, milli e itimin genel amaçlarının gerçekleştirilmesine yararlı olacak di er eserleri ve e itim araç ve gereçlerini kapsayaca ı; "Görev" ba lı nı ta ıyan 53. maddesinde; Milli E itim Bakanlı ının, kendisine ba lı e itim kurumlarının e itim araç ve gereçlerini, geli en e itim teknolojisine ve program ve metotlara uygun olarak sa lamak, geli tirmek, yenile tirmek, standartla tırmak, kullanılma süresini ve telif haklarını ve ders kitabı fiyatlarını tespit etmek, paralı veya parasız olarak ilgililerin yararlanmasına sunmakla görevli oldu u; "Görevin yerine getirilmesi" ba lı nı ta ıyan 54. maddesinde; Milli E itim Bakanlı ı e itim araç ve gereçlerini, hazırlamak, imal etmek ve satın almak; ki ilere veya kuraca ı komisyonlara veya yarı malar düzenleyerek hazırlatmak; özel kesimce hazırlananlar veya imal edilenler arasından seçmek veya tavsiye etmek suretiyle 53. maddede belirtilen görevini yerine getirece i; "Okullarda okutulacak kitapların tespiti ve ücret ödenmesi" ba lı nı ta ıyan 55. maddesinin son fıkrasında; ders kitaplarının kabulü, uygunluk süresi, telif hakkı ve ücretlerle ilgili esaslar; inceleme i lemleri ve alınacak inceleme ücreti miktarı; Millî E itim Bakanlı ınca incelettirilecek eserler için ödenecek ücret miktarı; ders kitaplarının hazırlanması ve incelenmesinde aranacak kriterler ile ders kitabı üreten yayın evlerinde aranacak kriterler; ders kitabı dı ındaki di er kitap ve e itim araçlarının kullanımı ve bunlardan hangileri için inceleme ücreti alınaca ı ve ödenece i ile ilgili esas ve usullerin Millî E itim Bakanlı ınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenece i; "Yürütme, gözetim ve denetim" ba lıklı 56. maddesinde ise, e itim ve ö retim hizmetinin, bu kanun hükümlerine göre Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Millî E itim Bakanlı ı'nın sorumlu oldu u kurala ba lanmı tır.

Yukarıda anılan Kanun hükmü uyarınca hazırlanıp,14/10/2021 gün ve 31628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren Milli E itim Bakanlı ı Ders Kitapları ve E itim Araçları Yönetmeli i'nin dava konusu edilen maddelerinin incelenmesine gelince;

"Tanımlar" ba lıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde "en az doktora düzeyinde akademik kariyerleri bulunan ki iler" ibaresine yer verilmemesine ili kin eksik düzenleme yönünden; ptali istenilen Yönetmelik maddesinde, "alan e itimcileri/uzmanları"nın içinde sayılan "ö retmenler" için aranacak artların 17. maddenin 2. fıkrasının (a) bendinde gösterildi i, aynı madde ve fıkranın (b) bendinde ise "alan e itimcileri/uzmanları" için ayrıca "ilgili alanda en az doktora düzeyinde akademik kariyer yapmı olma artının aranaca ı..." yolundaki arta yer verildi i görüldü ünden, Yönetmeli in 17. maddesinin 2. fıkrasının (a) ve (b) bendi hükümleriyle çeli kili ve uygulamada belirsizli e neden olu turacak ekinde düzenlendi i anla ılan Yönetmeli in itiraza konu 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

"Ba vuru sahiplerinin sorumlulukları ve aranacak kriterler" ba lıklı 5. maddesinin 1. fıkrası yönünden; ders kitaplarının hazırlanmasına, terör örgütleri ya da milli güvenli e kar ı faaliyette bulunan yapı, olu um ve gruplarla irtibatı olan ki ilerın katkıda bulunmasının getirece i riskler göz önünde alındı ında maddenin 1.fıkrasıyla getirilen böyle bir yasaklayıcı düzenleme, milli e itimin temel hedefleri çerçevesinde kamu yararı gere i oldu undan, düzenlemenin hukuka aykırılı ından söz edilemeyecektir.

Maddede Telif Hakları ile ilgili bir düzenleme olmamasının eksiklik oldu u iddiasına gelince, Yönetmeli in 31. maddesinin 3. fıkrasında "Telif hakkını ihlal edenler, Ba kanlı a be yıl süreyle herhangi bir kitap ba vurusunda bulunamaz." hükmü düzenlendi inden bu iddiada da hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

6. maddesinde ; "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gerekir." ibaresine yer verilmemesi ve "reklam niteli inde ö eler içermez" ibaresine yer verilmemesine ili kin eksik düzenleme yönünden; Yönetmelik hükümlerinin genel çerçeveyi belirlemesi nedeniyle ba vuruda istenecek belgeleri detaylı bir biçimde belirleyen hususların Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanlı ınca belirlendi i ve "Taslak Ders Kitabı ve E itim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik çeriklerin ncelenmesinde De erlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları"nın 14/10/2021 tarih ve 31628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan MEB Ders Kitapları ve E itim Araçları Yönetmeli i'nin 8. maddesinin 1. fıkrası gere i 05/11/2021 tarihinde Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanlı ı'nın web sitesinde "dökümanlar – ders kitaplarının incelenmesi" ba lı ı altında ilan edildi i, burada içerikte reklam unsurunun bulunmaması ve Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gerekti i belirtildi inden, düzenlemede hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

8. maddesinin 11. fıkrasının (b) bendindeki "Genel Müdürlükçe" ibaresi yönünden; ilgili hüküm mülga Yönetmeli in 8. maddesinin ç bendinde de yer almakta olup, düzenlemede hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

8. maddesinin 11. fıkrasında "Türkçe, Dil ve Anlatım ile Türk Dili ve Edebiyatı kitaplarının sunumunda, eserin hazırlanmasında kullanılan orijinal metinler dosyası" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme yönünden; 05/11/2021 tarihinde yayınlanan "Ba vurusu alınacak taslak ders kitaplarının duyurusu" kılavuzunda "ba vuru sahiplerinin ba vuru sürecinde taslak ders kitabında do rudan alıntı yapılan metin ve görsellerin orijinal kayna ının kopyasını sisteme yüklemeleri gerekti i" ibaresinin yer aldı ından düzenleme bu yönüyle hukuka aykırı bulunmamaktadır.

8. maddesinin 12. fıkrası yönünden; ilgili hüküm, mülga Yönetmeli in 11.maddesinin 3. fıkrasında yer almıs olup, dava konusu Yönetmelikte de aynen korundu undan düzenlemenin hukuka aykırılı ından söz edilemeyecektir.

8. maddesinde "Dil'in kullanımında Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu'nun esas alınaca ı" ifadesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme ve 8. maddesinde "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gereken kitap ve e itim araçlarında, insan hak ve özgürlüklerini, ayrımcılık yasa ına ili kin herhangi bir içeri e yer verilmemesine" yönelik eksik düzenleme yönünden;

T.C.
DANI TAY
SEKİZİNCİ DERE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nca yayınlanan Taslak Ders Kitabı ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik Çeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları'nda içeriklerde Türk Dil Kurumu'nun Yazım Kılavuzu'nun esas alınacağını açıkça ifade edildiğinden düzenlemelerde hukuka uygun bulunmaktadır.

"Panellerin oluşturulması" başlıklı 18. maddesinde "Panelistlerin görevlendirilmesinin yansız olarak yapıldığını incelemek üzere eğitim ve bilim hizmetleri hizmet kolunda örgütlü sendikalardan, mahalli idareler, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından birer temsilci gözlemci olarak katılır." cümlesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme yönünden; davaya konu Yönetmelikte yer alan inceleme ve değerlendirme süreçlerinin eski Yönetmelikteki düzenlemelere göre daha kapsamlı olduğu anlaşıldığından bu düzenlemede de hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

24. maddesinin 1. fıkrasında, "ücretsiz olarak dağıtılır" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme yönünden; Bakanlığın ders kitapları ile birlikte artık yardımcı kaynakları da 20/10/2021 tarih ve 35152920 sayılı yazıyla yürürlüğe konulmuş "MEB Ücretsiz Ders Kitabı ve Eğitim Materyali/Yardımcı Kaynak Dağıtımına İlişkin Yönerge" ile ücretsiz dağıtmaya başladığı gerekçesiyle dava konusu düzenlemede hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Bu durumda; yukarıda açıklanan gerekçe ve nedenlerle, Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği'nin davaya konu edilen Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde "en az doktora düzeyinde akademik kariyerleri bulunan kişiler" ibaresine yer verilmemesine ilişkin eksik düzenleme yönünden iptali; diğer düzenlemelerin iptali isteminin ise reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Sekizinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

HUKUK SÜREÇİ :

14/10/2021 tarih ve 31628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği ile, 12/09/2012 tarihli ve 28409 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Dava, 14/10/2021 tarih ve 31628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği'nin; 'Tanımlar' başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde "en az doktora düzeyinde akademik kariyerleri bulunan kişiler" ibaresine yer verilmemesine ilişkin eksik düzenlemenin; "Bavuru sahiplerinin sorumlulukları ve aranacak kriterler" başlıklı 5. maddesinin 1. fıkrasının, 6. maddesinde "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılığı reddeden nitelikleri taşıması gerekir." ibaresine yer verilmemesi, yine "reklam niteliğinde ögeler içermez" ibaresine yer verilmemesine ilişkin eksik düzenlemenin; 8. maddesinin 11. fıkrasının (b) bendindeki "Genel Müdürlükçe" ibaresinin; 8. maddesinin 11. fıkrasında "Türkçe, Dil ve Anlatım ile Türk Dili ve

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

Edebiyatı kitaplarının sunumunda, eserin hazırlanmasında kullanılan orijinal metinler dosyası" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin; 8. maddesinin 12. fıkrasının; 8. maddesinde "Dil'in kullanımında Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu'nun esas alınacağı" ifadesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin; 8. maddesinde "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılığı reddeden nitelikleri taşıması gereken kitap ve e-Kitap araçlarında, insan hak ve özgürlüklerini, ayrımcılık yasasına ilişkin herhangi bir içeriğe yer verilmemesine" yönelik eksik düzenlemenin; 'Panellerin oluşturulması' başlıklı 18. maddesinde "Panelistlerin görevlendirilmesinin yansız olarak yapıldığını incelemek üzere e-Kitap ve bilim hizmetleri hizmet kolunda örgütlü sendikalardan, mahalli idareler, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından birer temsilci gözlemci olarak katılır." cümlesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin ve 24. maddesinin 1. fıkrasında, "ücretsiz olarak dağıtılır" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin iptaline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

NCELEME VE GEREKÇE:

USUL YÖNÜNDEN:

"Ba vuru sahiplerinin sorumlulukları ve aranacak kriterler" başlıklı 5. maddesinin 1. fıkrasının incelenmesi;

Bir iptal davasının açılabilmesi ve idari yargı mercilerinin bu davayı önkoşullar yönünden kabul edebilmesi için 2577 sayılı Kanun'un 14. maddesi uyarınca dava dilekçeleri "ehliyet" yönünden de incelenmektedir. Danıştayın istikrar bulan kararlarına göre, davacının subjektif dava açma ehliyetinin bulunduğu kabulü için idari kararın davacının menfaati ve güncel bir menfaatinin ihlal etmesi gerekmektedir.

Belirtilen çerçevede, davacı Sendikaların ve diğer Sendikaların, tüzel kişiliklerinden kaynaklanan genel hak ve fiil ehliyetine dayanarak menfaatlerini ihlal eden idari işlemlere karşı idari yargıda dava açabilecekleri açıktır.

Konuya ilişkin yasa kuralları ile yargı kararları bir arada değerlendirildiğinde, kamu görevlileri sendikalarının, tüzel kişiliklerinden kaynaklanan genel hak ve fiil ehliyetine dayanarak menfaatlerini ihlal eden idari işlemlere karşı bizzat dava açabilmeleri, üyelerinin ortak çıkarlarının korunması için ve hukuki yardım gerekliliğinin ortaya çıkması durumunda ise üyelerini veya bunların mirasçılarını temsil ederek idari yargıda dava açabilmeleri konusunda tartışılmalıdır.

Yönetmeliğin idavaya konu hükmüne karşı, E-Kitap ve Bilim Emekçileri Sendikasının, ancak, tüzel kişiliklerinden kaynaklanan genel hak ve fiil ehliyetine dayanarak menfaatinin ihlal edilmesi, üyelerinin ortak çıkarlarının etkilenmesi ya da bu hükme dayanılarak üyelerinden birinin menfaatinin ihlal eden bir işlem tesis ve hukuki yardım gerekliliğinin ortaya çıkması durumunda üyesini temsil ederek dava açması mümkün olduğuna göre, bu koşulların bakılan davada gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesi gereklidir.

Yönetmeliğin davaya konu hükmünün, ders kitabı hazırlayan yayınevini, ders kitabı üretecek alanlar için yazar/yazarlar ile editör, dil uzmanı, görsel tasarımcı, program geliştirme uzmanı, ölçme ve değerlendirme uzmanı ile rehberlik uzmanı çalıştırdığını veya bu alanlarda

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

hizmet satın aldığı inı belgelendirmesini ve söz konusu personelde bulunmaması gereken hükümlülük ve sair özellikleri düzenledi i görülmektedir.

Davacı Sendikanın Tüzü üne göre, Sendika, E itim, Ö retim ve Bilim Hizmetleri hizmet kolunda kurulmu tur. Bu hizmet koluna, 4688 sayılı Kanun'un 41/(a) maddesine göre hazırlanan Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Kapsamına Giren Kurum ve Kurulu ların Girdikleri Hizmet Kollarının Belirlenmesine li kin Yönetmelik kurallarına göre, üniversiteler dahil olmak üzere e itim ve ö retim kurum ve kurulu ları girmektedir. Tüzü ün 6. maddesinde Sendika'nın, Tüzü ün 2. maddesinde belirlenen hizmet koluna dahil i yerlerinde kamu görevlisi olarak çalı an ve 4688 sayılı Kanun kapsamına giren herkesi, hiçbir ayırım gözetmeksizin üyeli e kabul edece i düzenlenmi , aynı Tüzü ün 3. maddesinde ise, Sendikanın, üyelerinin, eme inin hakkını alıp insanca ya ayacak ücret almaları ve daha iyi çalı ma ko ullarına kavu turulmaları, sendikal hakların en az uluslararası sözleşmeler düzeyinde olması ve bu sözleşmelerin iç hukuktaki ba layıcılı ndan hareket ederek Anayasa ve yasaların ça da ve emekten yana de i mesi, üyelerinin sendikal ve demokratik amaçlar do rultusundaki mücadelesinde hak ve çıkarlarının ihlal edildi i her durumda her türlü demokratik fiili ve me ru mücadele hakkının kullanılması, onlar adına gerekli hukuksal giri imde ve yardımda bulunulması, eme in ve örgütlenmenin toplumsal ya amdaki i levini ve de erini, ulusal ve uluslararası düzeyde barı nın, dostlu un, dayanı manın ve i birli inin önemini kavramı bilinçli bir üye toplulu u ve kamuoyu yaratmak amacıyla kültürel, sanatsal, e itsel toplantılar, enlikler, i yeri, salon ve açık hava toplantıları ve benzeri etkinlikler düzenlenmesi, üyelerinin ve aile bireylerinin bakım, e itim ve sa lık ko ullarının düzeltilmesi, hizmet kolunda güçlü bir sendikal birlik, ülkede ve dünyada güçlü bir sendikal hareket yaratabilmek amacıyla gerekli çalı maların yürütülmesi, i verence yürütülen e itim, ö retim ve bilim hizmetlerinin planlanmasına, programlanmasına, yönetilmesine ve denetimine taraf olarak katılım sa lanması, e itim ve bilim emekçilerin siyaset yapması önündeki engellerin kaldırılması, ba ta nitelikli e itim ve bilim insanı olmak üzere, personel e itiminin ve alternatif e itim geli tirilmesini sa lamak için projeler üretilmesi ve uygulanması, üyelerini ilgilendiren atama, yer de i tirme, de erlendirme, görevde yükselme ve kararlara katılma gibi konularda adil bir düzenleme yapılması, e itimin içeri inin ve yönetiminin demokratikle mesi, her kademedeki yöneticilerin i yerinde çalı anlar tarafından demokratik bir ekilde seçimle ve süreli görev almasının savunulması, e itim emekçilerinin i güvencesiz çalı malarına kar ı mücadele edilmesi, ö renci ve velilerin örgütlü olarak okul süreçlerine katılmaları için çalı malar yürütülmesi, ekolojik dengenin, tarihi ve kültürel çevrenin korunması, engelli e itim ve bilim emekçilerinin çalı ma ko ullarını iyile tirici tedbirlerin alınması, okul müfredatlarına, okul öncesi e itimden ba layarak tüm e itim süreçlerinde kadın hakları ve kadın özgürlü ü, toplumsal cinsiyet e itli i vb. derslerin konulmasına çalı aca ı belirtilmi tir.

Dava konusu edilen düzenlemenin kapsamı ve getirilen yükümlülü ün yöneldi i sujenin yayınevleri oldu u dikkate alındı nda; davacı Sendika'nın tüzel ki ili i ya da üyelerinin ortak ekonomik, sosyal ve mesleki hak ve menfaatleri ile ilgisi bulunmayan, davaya konu söz konusu düzenlemenin iptali konusunda, davacının dava açma ehliyetinin bulunmadı ı görüldü ünden, anılan madde yönünden davanın ehliyet yönünden reddi gerekti i sonucuna ula ılmı tır.

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

ESAS YÖNÜNDEN:

LG L MEVZUAT:

Anayasa'nın "Devletin temel amaç ve görevleri" ba lıklı 5. maddesinde, "Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin ba ımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, ki ilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; ki ilinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle ba da mayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır." hükmü, "Eğitim ve ö renim hakkı ve ö devisi" ba lıklı 42. maddesinin 3. fıkrasında, "Eğitim ve ö retim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları do rultusunda, ça da bilim ve eğ itim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır." hükmü yer almaktadır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun "Genel amaçlar" ba lıklı 2. maddesinde, "Türk Milli Eğ itiminin genel amacı,Türk Milletinin bütün fertlerini, 1. (De ğ i ş ik: 16/6/1983 - 2842/1 md.) Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine ba lı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geli tiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalış an, insan haklarına ve Anayasanın ba langıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurtta ş lar olarak yeti tirmek; 2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sa lıklı şekilde geli miş bir ki ş ilere ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geni ş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, ki ş ilik ve teebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli ki ş iler olarak yeti tirmek; 3. İgji, istidat ve kabiliyetlerini geli tirerek gerekli bilgi, beceri, davranış lar ve birlikte iş görme alış kanlı lık kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak; Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; ö te yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini ça da uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir orta lık yapmaktır." hükmüne yer verilmiştir ; "Kapsam" ba lı ğ ını ta rıyan 52. maddesinde, eğitim araç ve gereçlerinin, eğitim kurumlarında kullanılacak ders kitapları ile öğretmen ve öğrencilere kaynak ve yardımcı olacak basılı eğitim malzemesini, millî eğ itimin genel amaçlarının gerçekleştirilmesine yararlı olacak diğer eserleri ve eğitim araç ve gereçlerini kapsayacaktır ; "Görev" ba lı ğ ını ta rıyan 53. maddesinde, Millî Eğitim Bakanlığının, kendisine ba lı eğitim kurumlarının eğitim araç ve gereçlerini, gelişen eğitim teknolojisine ve program ve metotlara uygun olarak sağlamak, geli tirmek, yenile tirmek, standartla tırmak, kullanılma süresini ve telif haklarını ve ders kitabı fiyatlarını tespit etmek, paralı veya parasız olarak ilgililerin yararlanmasına sunmakla görevli oldu u ; "Görevin yerine getirilmesi" ba lı ğ ını ta rıyan 54. maddesinde, Millî Eğitim Bakanlığının eğitim araç ve gereçlerini, hazırlamak, imal etmek ve satın almak, ki ş ilere veya kuruculara komisyonlara veya yarı malar düzenleyerek hazırlatmak, özel kesimce hazırlananlar veya imal edilenler arasından seçmek veya tavsiye etmek suretiyle 53. maddede belirtilen görevini yerine getirece ğ i ; "Okullarda okutulacak kitapların tespiti ve ücret ö denmesi" ba lı ğ ını ta rıyan 55. maddesinin son fıkrasında, ders kitaplarının kabulü, uygunluk

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

süresi, telif hakkı ve ücretlerle ilgili esaslar, inceleme i lemleri ve alınacak inceleme ücreti miktarı, Millî E itim Bakanlığı nca incelettirilecek eserler için ödenecek ücret miktarı, ders kitaplarının hazırlanması ve incelenmesinde aranacak kriterler ile ders kitabı üreten yayın evlerinde aranacak kriterler, ders kitabı dı ndaki di er kitap ve e itim araçlarının kullanımı ve bunlardan hangileri için inceleme ücreti alınaca ı ve ödenece i ile ilgili esas ve usullerin Millî E itim Bakanlığı nca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenece i; "Yürütme, gözetim ve denetim" ba lıklı 56. maddesinde ise, e itim ve ö retim hizmetinin, bu kanun hükümlerine göre Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Millî E itim Bakanlığı ının sorumlu oldu u kurala ba lanmı tır.

10/07/2018 tarih ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 319. maddesinde, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın, Bakanlığın bilimsel danışma ve inceleme organı oldu u ve evrensel de er ve standartları göz önünde bulundurarak, kalite, e itlik ve etkililik ilkeleri ile millî ve toplumsal de erlere dayalı bir e itim sistemi olu turmak amacıyla, a) E itim sistemini, e itim ve ö retim plan ve programlarını, ders kitaplarını hazırlamak, hazırlananları incelemek veya incelemek, ara tırmak, geli tirmek ve uygulamaya ili kin görü lerini Bakanlığa sunmak, b) Bakanlık birimlerince hazırlanan e itim ve ö retim programları, ders kitapları, yardımcı kitaplar ile ö retmen kılavuz kitaplarını incelemek, incelemek ve sonucunu Bakanlığa sunmak, c) Yurtdı ı e itim ve ö retim kurumlarından alınmı , ilkö retim ve ortaö retim diploma ve ö renim belgelerinin derece ve denkliklerine ili kin ilke kararlarını Bakanın onayına sunmak, ç) E itim ve ö retimle ilgili konularda Bakanlığın di er birimleri ile i birli i yapmak, görevlerini yerine getirece i düzenlenmi tir.

HUKUK DE ERLEND RME:

'Tanımlar' ba lıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde "en az doktora düzeyinde akademik kariyerleri bulunan ki iler" ibaresine yer verilmemesine ili kin eksik düzenlemenin incelenmesi;

Yönetmeli in 34. maddesiyle yürürlükten kaldırılan mülga 12/09/2012 tarih ve 28409 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî E itim Bakanlığı Ders Kitapları ve E itim Araçları Yönetmeli i'nin 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, "alan e itimcisi/uzmanı", "taslak ders kitabıyla ilgili Millî E itim Bakanlığı na ba lı e itim kurumlarına ö retmen olarak atanacakların atamalarına esas olan alanda en az lisans düzeyinde ö renim görmü veya ö retmen olarak atanmı , alanla ilgili en az doktora düzeyinde akademik kariyeri bulunan ya da fiilî olarak görev yapmı olmak kaydıyla okutman veya ö retim görevlisi olarak be inci yılı bitirip altıncı yıldan gün almı ki i" olarak tanımlanmı tır.

Yönetmeli in dava konusu 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde ise, "alan e itimcisi/uzmanı", "fiilî olarak görev yapıyor olmak kaydıyla taslak ders kitabıyla ilgili Millî E itim Bakanlığı na ba lı e itim kurumlarına ö retmen olarak atanacakların atamalarına esas olan alanda en az lisans düzeyinde ö renim görmü ya da ö retmen olarak atanmı veya ilgili alanda ö retim elemanı olarak görev yapmakta olan ki i" olarak tanımlandı ı görülmektedir.

Yönetmeli in 17. maddesinin 1. fıkrasında, Başkanlıkça inceleme i leminde görevlendirilecek "alan e itimcileri/uzmanları", dil inceleme uzmanları, tasarım inceleme uzmanları ve çoklu tasarım inceleme uzmanlarının kayıt, seçme ve görevlendirilme i lemlerinin yapılmasını

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

sa layacak bir panelist veri tabanının olu turulaca ı belirtilmi , 2. fıkrasında veri tabanı sistemine kayıt yaptıracaklar için aranacak artlar kurula ba lanmı tır. 2. fıkranın (a) bendinde "ö retmenler" için, fiilî olarak ö retmenlik görevi yapmı olmak kaydıyla, ö retmenlikte en az be inci yılı bitirip altıncı yıldan gün almı olma artının aranaca ı; (b) bendinde "alan e itimcileri/uzmanları" için ilgili alanda en az doktora düzeyinde akademik kariyer yapmı olma artının aranaca ı, ancak fiilî olarak görev yapmı olmak kaydıyla okutman veya ö retim görevlisi olarak be inci yılı bitirip altıncı yıldan gün almı olanlar için doktora derecesine sahip olmak artının aranmayaca ı hususlarına yer verilmi tir.

Yönetmeli in 18. maddesinin 1. fıkrasında ise mülga Yönetmelikte panelin te kilinde yer verilen "ö retmenler" çıkarılarak "her bir panelin; alan e itimcileri/uzmanları ile dil inceleme ve tasarım inceleme uzmanlarından olu aca ı, panelde en az be , en çok sekiz üyenin bulunaca ı" belirtilmi tir.

Yönetmeli in dava konusu 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "fiilî olarak görev yapıyor olmak kaydıyla taslak ders kitabıyla ilgili Millî E itim Bakanlığı na ba lı e itim kurumlarına ö retmen olarak atanacakların atamalarına esas olan alanda en az lisans düzeyinde ö renim görmü ya da ö retmen olarak atanmı ..." ki ilere yönelik olarak 17. maddenin 2. fıkrasında ayrı artlar öngörülmemi oldu undan bu ki iler anılan fıkranın (a) bendinde yer verilen "ö retmenler" oldu u anla ılmaktadır.

4. maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde, "alan e itimcileri/uzmanları"nın içinde sayılan "ö retmenler" için aranacak artların 17. maddenin 2. fıkrasının (a) bendinde gösterildi i, aynı madde ve fıkranın (b) bendinde ise "alan e itimcileri/uzmanları" için ayrıca "ilgili alanda en az doktora düzeyinde akademik kariyer yapmı olma artının aranaca ı..." yolundaki arta yer verildi i görülmektedir.

Bu durumda, Yönetmeli in 17. maddesinin 2. fıkrasının (a) ve (b) bendi hükümleriyle çeli kili ve uygulamada belirsizli e neden olu turacak ekilde düzenlendi i anla ılan Yönetmeli in 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde hukuka uyarlık bulunmadı ı sonucuna ula ılmı tır.

6. maddesinde, "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gerekir." ibaresine yer verilmemesi; yine "reklam niteli inde ö eler içermez" ibaresine yer verilmemesine ili kin eksik düzenleme ile 8. maddesinde "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gereken kitap ve e itim araçlarında, insan hak ve özgürlüklerini, ayrımcılık yasa na ili kin herhangi bir içeri e yer verilmemesine" yönelik eksik düzenlemenin incelenmesi;

12/09/2012 tarihli ve 28409 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan mülga Millî E itim Bakanlığı ı Ders Kitapları ve E itim Araçları Yönetmeli i'nin "Ders kitaplarının nitelikleri" ba lıklı 6. maddesinde ders kitaplarının, temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılı ı reddeden bir yakla ım sunaca ı, reklam niteli inde ögeler içermeyece i düzenlenmi ; dava konusu Yönetmeli in "Ders kitapları ve e itim araçlarının nitelikleri" ba lıklı 6. maddesinde ve "Ders kitaplarının ve e itim araçlarının hazırlanması" ba lıklı 8. maddesinde bu yönde bir düzenleme yapılmamı tır.

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

Davacı tarafından; Bakanlık tarafından ö rencilere okutulacak kitap ve e itim araçlarında, ö rencilerin ayrımcılı a tabi tutuldu unu hissetmelerine neden olan ibareler ve içeriklerin mutlak ekilde yasaklanması gerekti i, ki ilik geli imleri tamamlanmamı çocuk ve gençlere her türlü ayrımcı davranı in insani de erlerle ba da madı ı bilincinin kazandırılması gerekti i, kitaplarda Birle mi Milletler Çocuk Hakları Sözle mesine ve nsan Hakları Evrensel Beyannamesine yer verilmesi gerekti i, hayatın her alanında reklam bombardımanının etkisi altında kalan, tüketim nesneni olarak görülen ki ilerin yaygın ve örgün e itime devam etmeleri sebebiyle reklamlara maruz bırakılmalarının, e itimin bir anlamda suistimali sonucunu do uraca ı iddia edilmektedir.

Davalı idare tarafından; "Taslak Ders Kitabı ve E itim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik eriklerin ncelenmesinde De erlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları"nın 14/10/2021 tarih ve 31628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan MEB Ders Kitapları ve E itim Araçları Yönetmeli i'nin 8. maddesinin 1. fıkrası gere i 05/11/2021 tarihinde Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanlı ı'nın web sitesinde "dökümanlar – ders kitaplarının incelenmesi" ba lı ı altında ilan edildi i, burada içerikte reklam unsurunun bulunmaması ve Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılı ı reddeden nitelikleri ta ıması gerekti inin belirtildi i savunulmaktadır.

Anayasa'nın 5. maddesinde Devletin temel amaç ve görevinin, ... ki inin temel hak ve hürriyetlerini ... sınırlayan engelleri kaldırmaya çalı mak oldu u belirtilmi tir.

Çocuk Haklarına Dair Sözle me'nin 29. maddesinde, taraf Devletlerin çocuk e itiminin insan haklarına ve temel özgürlüklere, Birle mi Milletler Andla masında benimsenen ilkelere saygısının geli tirilmesi amacına yönelik olmasını kabul edece i düzenlenmi tir.

Avrupa nsan Hakları Sözle mesi'nin "Ayrımcılık yasa ı" ba lıklı 14. maddesinde; "Bu Sözle me'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya di er kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlı a aidiyet, servet, do um ba ta olmak üzere herhangi ba ka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sa lanmalıdır." hükmü bulunmaktadır.

1739 sayılı Millî E itim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde "Türk Millî E itiminin genel amacının, Türk Milletinin bütün fertlerini, ... insan haklarına saygılı, ki ilik ve te ebbüse de er veren, topluma kar ı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli ki iler olarak yeti tirmek" oldu u, 55. maddesinde "ders kitaplarının hazırlanması ve incelenmesinde aranacak kriterlerin Millî E itim Bakanlı ınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenece i" belirtilmi tir.

darelerin yönetmelik ve daha alt düzenleyici i lemler ile düzenleme yetkisi, yasama organının çizdi i sınırlar içinde, ba ta Anayasa olmak üzere üst hukuk normlarına aykırı olmamak kayıt ve artına ba lı olarak gerçekle ebilir. Ö retide de türevsel bir yetki olarak kabul edilen idarelerin düzenleme yetkisinin, üst normlarla getirilen hükümleri kısıtlayacak bir ekilde kullanılamayaca ı idare hukukunun en temel prensiplerindedir.

Yukarıda aktarılan mevzuatın birlikte de erlendirilmesinden; taslak ders kitaplarında aranacak kriterlerin 1739 sayılı Kanun'un 55. maddesinin açık hükmü uyarınca Yönetmelik ile düzenlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle, davalı idarenin "Taslak Ders Kitabı ve E itim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik eriklerin ncelenmesinde De erlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları"nda içerikte reklam unsurunun bulunmaması ve Temel insan hak ve özgürlüklerini

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

destekleyici ve her türlü ayrımcılığı reddeden nitelikleri taşıması gerektiğinin belirtildiği" ekindeki savunmasına itibar edilmemiştir.

Mülga Yönetmelikte yer alan kuralların, dava konusu Yönetmelikte düzenlenmemesine ilişkin davalı idarece makul, somut, geçerli bir sebep de ortaya konulamamıştır.

Bu itibarla; dava konusu Yönetmelik hükmünün üst hukuk normlarına aykırılık teşkil ettiği ve davalı idarece takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gerekleri dikkate alınmak suretiyle kullanılmadığı anlaşılmıştır.

8. maddesinin 11. fıkrasının (b) bendindeki "Genel Müdürlükçe" ibaresinin incelenmesi;

"Ders kitaplarının ve eğitim araçlarının hazırlanması" başlıklı dava konusu madde, "Taslak ders kitabının bastırılması esnasında elektronik ortama yüklenen nüshasında; b) Arka kapak sayfası boş bırakılır. Arka kapak tasarımı, Kurulca uygun bulunanlar arasından basım aşamasında Genel Müdürlükçe belirlenir." kuralını düzenlemektedir.

Davacı tarafından, asli görevi ders kitapları ve eğitim araçlarını hazırlamak olan birim yerine, bu yetkinin Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne verilmesinin 1739 sayılı Kanun ve 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 319. maddesine aykırı olduğu iddia edilmektedir.

Dava devam ederken davalı idarece 15/10/2024 tarih ve 32693 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelik değişikliği ile ilgili maddede değişiklik yapılarak maddeden, "Genel Müdürlükçe" ifadesi çıkarılmıştır.

Sonradan yürürlüğe giren Yönetmelik değişikliği ile iptali istenilen "Genel Müdürlükçe" ibaresinin yürürlükten kaldırıldığı görüldüğünden, ilgili kısım hakkında karar verilmesine hukuken olanak bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

8. maddesinin 11. fıkrasında "Türkçe, Dil ve Anlatım ile Türk Dili ve Edebiyatı kitaplarının sunumunda, eserin hazırlanmasında kullanılan orijinal metinler dosyası" ibaresine yer verilmemesi ve 8. maddesinde "Dil'in kullanımında Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu'nun esas alınması" ifadesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin incelenmesi;

Dava konusu madde ile ders kitaplarının ve eğitim araçlarının hazırlanması aşamasında kitaplarda yer alması gereken genel kurallar düzenlenmiş, 11. fıkrası ile, "taslak ders kitabının bastırılması esnasında elektronik ortama yüklenen nüshasında; a) Yazarın/yazarların adı ve soyadı, varsa akademik unvanı, bastırma sahibinin adı veya adresi, amblemi; iç kapakta arka yüzünde, yazarın/yazarların adında kitabı hazırlayanların adı, soyadı ve benzeri taslak kitabın kimliğini gösteren bilgi veya kenar süsü, sayfa numarası gibi simge ya da işaretlerin yer almayacağı, b) Arka kapak sayfası boş bırakılır. Arka kapak tasarımı, Kurulca uygun bulunanlar arasından basım aşamasında Genel Müdürlükçe belirleneceği" hüküm altına alınmıştır.

Davacı tarafından; Türkçe, Dil ve Anlatım ile Türk Dili ve Edebiyatı kitaplarının sunumunda, eserin hazırlanmasında kullanılan orijinal metinlerin taslak ile karıştırılmasının hazırlık aşamasında bilimsel hataların en az seviyeye indirilmesini sağlayacağı, güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu esas alınarak bir standart oluşturulmamasının, var olan standartların esas alınmamasının karmaşaya, yanlış öğrenmeye neden olabileceği iddia edilmektedir.

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

Davalı idare tarafından; "Ba vurusu Alınacak Taslak Ders Kitaplarının Duyurusu" Kılavuzunda, ba vuru sahiplerinin ba vuru sürecinde taslak ders kitabında do rudan alıntı yapılan metin ve görsellerin orijinal kayna ının kopyasını sisteme yüklemeleri gerekti inin belirtildi i savunulmaktadır.

darelerin i lem tesis ederken kendilerine Anayasa ve yasalarla çizilen çerçeve içinde takdir hakkına sahip oldukları açıktır. Ancak bu takdir hakkı, serbestçe kullanılanabilecek bir keyfiyeti ifade etmeyip, kamu yararı ve hizmet gerekleri açısından hukuka uygun olarak temellendirilmi olgularla desteklenmelidir.

Dava konusu düzenlemenin hukuka uygunluk denetiminin, idarenin sahip oldu u takdir hakkının hukuka uygun kullanılıp kullanmadı ının incelenmesi suretiyle yapılması gerekmekte olup; bu ba lamda, dava konusu düzenlemenin amaç ve kapsamı dikkate alındı ında, 1739 Milli E itim Temel Kanunu'nda düzenlenen Türk Milli E itim sisteminin genel ve özel amaçlarına aykırılık te kil etmedi i kanaatine ula ılmış tır.

8. maddesinin 12. fıkrasının incelenmesi;

"Ders kitaplarının ve e itim araçlarının hazırlanması" ba lıklı dava konusu madde, "Azınlık okulları veya yabancılar tarafından açılmış özel okullar, kendi dillerinde okutulmak üzere hazırladıkları yahut hazırlattıkları ders kitapları ve bu kitapların yeminli mütercimlerce tercüme edilmi bir nüshasını, incelenmek üzere ilgili hizmet birimi kanalıyla Ba kanlı a gönderir. Bu kitaplar, Ba kanlıkça olu turulacak komisyonca 27 nci madde hükümlerine göre incelenir. Ba vuru sahibi tarafından hazırlanmış ve okutulmakta olan ders kitapları, azınlık okullarınca kendi dillerine çevrilerek okutulmak istenmesi hâlinde ilgili hizmet birimi ile i birli i yapılarak Ba kanlıkça belirlenen usullere göre incelenir." kuralını düzenlemektedir.

Davacı tarafından, Bakanlı a ba lı azınlık okullar ile Bakanlı ın denetimine tabi yabancılar tarafından açılmış özel okullara ili kin bir ayrıma gidilmemesi gerekti i, düzenlemenin, Bakanlı a ba lı azınlık okullar ile Bakanlı ın denetimine tabi yabancılar tarafından açılmış özel okullara güvensizli i yansıttı ı iddia edilmektedir.

Dava devam ederken davalı idarece 15/10/2024 tarih ve 32693 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren Yönetmelik de i ikli i ile ilgili maddede de i iklik yapılarak madde, "Azınlık okulları, kendi dillerinde okutulmak üzere hazırladıkları yahut hazırlattıkları ders kitapları ve bu kitapların yeminli mütercimlerce tercüme edilmi bir nüshasını, incelenmek üzere ilgili hizmet birimi kanalıyla Ba kanlı a gönderir. Bu kitaplar, Ba kanlıkça olu turulacak komisyonca 27 nci madde hükümlerine göre incelenir. Ba vuru sahibi tarafından hazırlanmış ve okutulmakta olan ders kitapları, azınlık okullarınca kendi dillerine çevrilerek okutulmak istenmesi hâlinde ilgili hizmet birimi ile i birli i yapılarak Ba kanlıkça belirlenen usullere göre incelenir." eklini almış tır.

Sonradan yürürlü e giren Yönetmelik de i iklikli i ile davacının hukuka aykırılık iddiası do rultusunda dava konusu maddeden "yabancılar tarafından açılmış özel okullar" ibaresinin çıkarıldı ı görüldü ünden, ilgili kısım hakkında karar verilmesine hukuken olanak bulunmadı ı sonucuna ula ılmaktadır.

'Panellerin olu turulması' ba lıklı 18. maddesinde "Panelistlerin görevlendirilmesinin yansız olarak yapıldı ını incelemek üzere e itim ve bilim hizmetleri hizmet kolunda örgütlü sendikalardan, mahalli idareler, üniversiteler, kamu kurumu

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

niteli indeki meslek kurulu larından birer temsilci gözlemci olarak katılır.” cümlesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin incelenmesi;

Dava konusu düzenlemede, her bir panelin; alan e itimcileri/uzmanları ile dil inceleme ve tasarım inceleme uzmanlarından olu aca ı, gerekli görölmesi hâlinde ölçme ve de erlendirme, program geli tirme ve rehberlik alanlarından uzmanlar veya ö retim üyeleri panelde görevlendirilebilece i, incelenecek taslak ders kitabı elektronik e itim içeri i ekine sahip ise çoklu ortam tasarım inceleme uzmanı da panelist olarak görevlendirilebilece i, Ba kanlıkça inceleme ve de erlendirme veri tabanı sistemine kayıt yaptıran alan e itimcileri/uzmanlarının, dil inceleme uzmanları, tasarım inceleme uzmanları ve ihtiyaç hâlinde çoklu ortam tasarım inceleme uzmanları arasından, elektronik ortamda yansız seçim yoluyla görevlendirme yapılarak panel olu turulaca ı, kural altına alınmı tır.

Davacı tarafından, i kolu sendika temsilcilerinin denetimine fırsat verilmesi halinde yansız atama yapıp yapılmadı ının denetlenebilece i iddia edilmektedir.

Dairemizin 11/02/2022 tarihli ara kararı ile davalı idareden, “Savunma dilekçesinde belirtilen yeni kitap inceleme sisteminin algoritmasının ne oldu unun, nasıl i ledi inin, sistemin ne ekinde çalı tı ının, bu sistemin i leyi ine yönelik bir alt düzenleme bulunup bulunmadı ının ve panelistlerin seçiminde objektiflik ve effaflı ının nasıl sa landı ının davalı idareye sorulmasına” karar verilmi tir.

23/03/2022 tarihinde Danı tay Ba kanlı ı kayıtlarına giren ara kararı cevabında, Ba kanlıkça 11/11/2021 tarih ve 36763376 sayılı yazı ile taslak ders kitaplarının inceleme ve de erlendirme i lemlerinin elektronik ortamda yapılmasını sa layacak kitap inceleme sisteminin Türkiye’deki tüm akademisyen ve ö retmenlere açılarak hayata geçirildi i, Yönetmelikte belirtilen artları ve nitelikleri ta ıyan ki ilerinin ba vurularını internet üzerinden yapabilece ine dair duyurunun tüm ö retmen ve akademisyenlere yapıldı ı, resmi internet sitesinde 13/11/2021 tarihine panelist ba vuruları için “ders kitapları ve e itim araçları inceleme ve de erlendirme aday panelist ba vuru sistemi açıldı” ba lı ıyla duyuru metni yayınlandı ı, akademisyen ve ö retmenlerin “kitapinceleme.meb.gov.tr” adresi üzerinden yaptıkları ba vuruların alındı ı, ba vuru yapan tüm akademisyen ve ö retmenlerin sistem üzerinde durumunun “inceleme a masında” olarak kaydedildi i, Yönetmelikte belirtilen artlara uymayan akademisyen ve ö retmenlerin “reddedilmi tir” kategorisine alındı ı, artları sa layan panelistlerin “e itime alınmaya uygun bulunanlar” kategorisine alındı ı, e itime alınmaya uygun bulunan panelist adayı akademisyenler için cumhurba kanlı ı uzaktan e itim kapısı e itim portalı üzerinden, panelist adayı ö retmenler için EBA üzerinden e itim verildi i, e itimi tamamlayan panelist adaylarının “e itimi tamamlamı adaylar” kategorisine eklendi i, kayıtlı panelistlerin Yönetmeli in 17. Maddesinde belirtilen ö retmen ve akademisyenlerden olu tu u, böylelikle taslak ders kitaplarının incelenmesinde hem ders kitabının uygulayıcıları olan ö retmenlerin sürece dahil edilerek kitapların ö renci seviyesine uygunlu unun ve uygulanabilirli inin incelenmesinin, hem de akademisyenlerin sürece dahil edilerek taslak ders kitaplarındaki bilimsel verilerin güncelli inin tespit edilmesinin sa landı ı, bu sistemde ülke genelinde görev yapan ö retmenlerden ve akademisyenlerden belirtilen artları ta ıyanların veri tabanına kayıt yaptırabildi i ve veri tabanı kayıt sisteminin sürekli olarak açık tutuldu u, taslak ders kitabı inceleme sisteminin effalık ve

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

katılımcılık üzerine kurulu, inceleme sürecini belli standartlarla Türkiye'deki tüm akademisyen ve ö retmenlere açan bir sistem oldu u, sisteme kayıt olarak e itim alan panelistlere taslak ders kitabının kimli i ve kimli ini belli eden unsurlar gizli tutularak elektronik ortamda yansız atama yoluyla görevlendirme yapıldı ı, elektronik ortamda yapılan yansız atama öncesinde ve sırasında panelistlerin ki isel bilgilerine yönelik (TC, isim, soy isim, çalı ma yeri, ili, adresi vb) herhangi bir veriye eri im bulunmadı ı, sistem tarafından atanan panelistlere SMS veya e-posta ile bilgilendirme yapıldı ı, taslak ders kitabının inceleme i lemini kabul etmeyen panelistten sistemin otomatik atama i lemini kendisinden alarak aynı artı ta ıyan ba ka paneliste atama yaptı ı, bu döngünün sadece sistem tarafından yürütüldü ü, atama i lemini sürece yaydı ı, her bir panelde alan e itimcileri/uzmanları, dil inceleme, tasarım inceleme ve çoklu ortam tasarım inceleme uzmanlarının bulundu u, belirtilmi tir.

Getirilen bu yeni sistem ile ça ın ve e itimin gerekleri ile Türk millî e itiminin genel amaç ve temel ilkelerine ve Kanuna uygun olarak Talim ve Terbiye Kurulu Ba kanlı ı gözetiminde objektif ve effaf bir çalı mayla yapılmasının amaçlandı ı görülmü olup, söz konusu sistemin içinde bulunan ki iler ve kurulların görev tanımlarına yer verilen düzenlemede hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

24. maddesinin 1. fıkrasında, "ücretsiz olarak da ıtılır" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenlemenin incelenmesi;

Dava konusu madde, kitapların baskı ve da ıtım sürecine ili kin usul ve kriterleri düzenlemektedir.

Davacı tarafından, Bakanlı ın ders kitapları ve e itim araçlarının maliyetini ö rencilere yansıtmayı amaçladı ı, de i iklik sonrası ders kitapları ve e itim araçlarının ö rencilere para kar ılı ı satı ının önünün açılaca ı iddia edilmektedir.

20/10/2021 tarih ve 35152920 sayılı Millî E itim Bakanlı ı Ücretsiz Ders Kitabı ve E itim Materyali/Yardımcı Kaynak Da ıtımına İli kin Yönerge'nin "Amaç" ba lıklı 1. maddesinde, "Bu Yönergenin amacı; Millî E itim Bakanlı ı tarafından ücretsiz olarak da ıtılacak ders kitapları ile e itim materyali/yardımcı kaynakların da ıtım ekline ili kin usul ve esasları düzenlemektir." hükmü; "Da ıtım" ba lıklı 5. maddesinde, "(1) Millî E itim Bakanlı ı tarafından kabul edilen ders kitapları okullara ücretsiz olarak da ıtılır. (2) Millî E itim Bakanlı ı tarafından hazırlanan e itim materyali/yardımcı kaynaklar okullara ücretsiz olarak da ıtılır." hükmü bulunmaktadır.

Bilindi i gibi; normlar hiyerar isinde yasalardan sonra gelen yönetmelikler bir yasa hükmüne dayalı olarak hazırlanır ve yasa hükümlerine açıklık getirilmesi suretiyle bu yasa hükümlerinin uygulamaya geçirilmesi amaçlanır. Yasa koyucu düzenleyece i konularda genel prensipleri belirler ve bunun uygulanmasını yürütmeye bir ba ka ifadeyle idarelere bırakır. Ancak idarelerin düzenleme yapma yetkisi yasama organının çizdi i sınırlar içinde, ba ta Anayasa olmak üzere, Kanun, Tüzük gibi üst hukuk normlarına aykırı olmamak kayıt ve artına ba lı olarak gerçekleştirilir.

darelerin düzenleyici i lem tesis ederken kendilerine Anayasa ve kanunlarla çizilen çerçeve içinde takdir hakkına sahip oldukları açıktır. Bu kapsamda dava konusu Yönetmelik ile bir çerçeve belirtildi i, ders kitaplarının ücretsiz da ıtılaca ına ili kin bir ifadeye yer verilmemesinin, ders kitaplarının ücretsiz da ıtılmayaca ı anlamına gelmedi i, yukarıda bahsedilen Yönerge ile

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

Yönetmeli in ücretsiz kitap dağıtımına ilişkin kısmının ayrıntısına yer verildiği görüldüğünden, düzenlemede hukuka aykırılık bulunmamıştır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Dava konusu Yönetmeli in 'Tanımlar' başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde "en az doktora düzeyinde akademik kariyerleri bulunan kişiler" ibaresine yer verilmemesine ilişkin eksik düzenleme, 6. maddesinde; "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılığı reddeden nitelikleri taşıması gerekir." ibaresine yer verilmemesi; yine "reklam niteliğinde ögeler içermez" ibaresine yer verilmemesine ilişkin eksik düzenleme ve 8. maddesinde "Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyici ve her türlü ayrımcılığı reddeden nitelikleri taşıması gereken kitap ve e-İtim araçlarında, insan hak ve özgürlüklerini, ayrımcılık yasasına ilişkin herhangi bir içeriğe yer verilmemesine" yönelik eksik düzenleme yönünden **PTAL NE** oybirliği ile,

2. Dava konusu Yönetmeli in 8. maddesinin 11. fıkrasında "Türkçe, Dil ve Anlatım ile Türk Dili ve Edebiyatı kitaplarının sunumunda, eserin hazırlanmasında kullanılan orijinal metinler dosyası" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme, 8. maddesinde "Dil'in kullanımında Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu'nun esas alınması" ifadesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme ve 24. maddesinin 1. fıkrasında, "ücretsiz olarak dağıtılır" ibaresine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme yönünden **DAVANIN REDD NE** oybirliği ile,

3. Dava konusu Yönetmeli in 'Panellerin oluşturulması' başlıklı 18. maddesinde "Panelistlerin görevlendirilmesinin yansız olarak yapıldığını incelemek üzere e-İtim ve bilim hizmetleri hizmet kolunda örgütlü sendikalardan, mahalli idareler, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından birer temsilci gözlemci olarak katılır." cümlesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme yönünden **DAVANIN REDD NE** oyçokluğu ile,

4. Dava konusu Yönetmeli in "Başvuru sahiplerinin sorumlulukları ve aranacak kriterler" başlıklı 5. maddesinin 1. fıkrasının **EHL YET YÖNÜNDE REDD NE** oybirliği ile,

5. Dava konusu Yönetmeli in 8. maddesinin 11. fıkrasının (b) bendindeki "Genel Müdürlükçe" ibaresi ve 8. maddesinin 12. fıkrası yönünden dava hakkında **KARAR VERİLMESİNE YER OLMADI İNİ** oybirliği ile,

6. Dava kısmen iptal, kısmen ret, kısmen ehliyet ret, kısmen karar verilmesine yer olmadığı ile sonuçlandıktan, ayrıca idari dökümü yapılan 640,10 TL yargılama giderinin haklılık oranına göre 426,74 TL kısmının davacı üzerinde bırakılmasına, kalan 213,36 TL'sinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

7. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 28.000,00 TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

8. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 28.000,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine,

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE
Esas No : 2021/7018
Karar No : 2025/5805

9. Posta giderleri avansından artan tutarın kararın kesinle mesinden sonra istemi halinde davacıya iadesine,

10. Bu kararın tebli tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danı tay dari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere,

17/06/2025 tarihinde karar verildi.

Ba kan

.....

Üye

.....

Üye

.....

Üye

.....

Üye

.....

(X)

YARGILAMA G DERLER :

Ba vuru Harcı : 91,10 TL
Karar Harcı : 123,60 TL
YD Harcı : 97,70 TL
YD tiraz Harcı : 220,70 TL
Vekâlet Harcı : 8,50 TL
Posta Gideri : 98,50 TL
TOPLAM : 640,10 TL

KAR I OY:

(X)-14/10/2021 tarih ve 31628 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren Millî E itim Bakanlığı Ders Kitapları ve E itim Araçları Yönetmeli i'nin 'Panellerin olu turulması' ba lıklı 18. maddesinde, "(1) Her bir panel; alan e itimcileri/uzmanları ile dil inceleme ve tasarım inceleme uzmanlarından olu ur. Panelde en az be , en çok sekiz üye bulunur.

(2) Gerekli görülmesi hâlinde ölçme ve de erlendirme, program geli tirme ve rehberlik alanlarından uzmanlar veya ö retim üyeleri panelde görevlendirilebilir.

(3) ncelenecek taslak ders kitabı elektronik e itim içeri i ekine sahip ise çoklu ortam tasarım inceleme uzmanı da panelist olarak görevlendirilebilir.

(4) Ba kanlıkça inceleme ve de erlendirme veri tabanı sistemine kayıt yaptıran alan e itimcileri/uzmanları, dil inceleme uzmanları, tasarım inceleme uzmanları ve ihtiyaç hâlinde çoklu ortam tasarım inceleme uzmanları arasından, elektronik ortamda yansız seçim yoluyla görevlendirme yapılarak panel olu turulur.

(5) Panel görevlendirme süreci etik sözleşmenin imzalanması ile tamamlanır." hükmü düzenlenmi tir.

Dava konusu Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılan 12/09/2012 tarih ve 28409 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlü e giren mülga Millî E itim Bakanlığı Ders Kitapları ve E itim Araçları Yönetmeli i'nin "Panellerin olu turulması" ba lıklı 18. maddesinin 5. fıkrasında, "Panelistlerin görevlendirilmesinin yansız olarak yapıldı ını izlemek üzere, ders kitaplarını hazırlayan sektörden ilgili sivil toplum kurulu larından birer temsilcinin gözlemci olarak panelist görevlendirme sürecine katılabilece i" düzenlenmi tir. Anılan maddenin iptali istemiyle açılan davada, Dairemizin 24/09/2020 tarih ve E:2018/5756, K:2020/3837 sayılı kararı ile "mevcut sistemde bir temsilcinin gözlemci olarak katılmasının öngörüldü ü, bunun sistemin i leyi inde effalık adına getirildi i" gerekçesiyle davanın reddine karar verilmi tir.

Dairemizin 11/02/2022 tarihli ara kararı ile "yeni kitap inceleme sisteminin algoritmasının ne oldu unun, nasıl i ledi inin, sistemin ne ekilde çalı tı ının, bu sistemin i leyi ine yönelik bir alt düzenleme bulunup bulunmadı ının ve panelistlerin seçiminde objektiflik ve effalı ının nasıl sa landı ının" davalı idareden sorulmasına karar verilmi tir.

23/03/2022 tarihinde Danı tay Ba kanlı ı kayıtlarına giren ara karar cevabı ile, taslak ders kitapları inceleme sisteminin effalık ve katılımcılık üzerine kurulu, inceleme sürecini belli standartlarla Türkiye'deki tüm akademisyen ve ö retmenlere açan bir sistem oldu u, sisteme kayıt olarak e itim alan panelistlere taslak ders kitabının kimli i ve kimli ini belli eden unsurlar gizli tutularak elektronik ortamda yansız atama yoluyla görevlendirme yapıldı ı, elektronik ortamda yapılan yansız atama öncesinde ve sırasında panelistlerin ki sel bilgilerine yönelik (TC, isim, soy isim, çalı ma yeri, ili, adresi vb) herhangi bir veriye eri im bulunmadı ı, sistem tarafından atanan panelistlere SMS veya e-posta ile bilgilendirme yapıldı ı, taslak ders kitabının inceleme i lemini kabul etmeyen panelistten sistemin otomatik atama i lemini kendisinden alarak aynı artı ta ıyan ba ka paneliste atama yaptı ı, bu döngünün sadece sistem tarafından yürütüldü ü, belirtilmi tir.

T.C.
DANI TAY
SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/7018

Karar No : 2025/5805

Bu durumda, inceleme/de erlendirme veri tabanı sistemine kayıt yaptıran ö retmen ve alan uzmanları arasından elektronik ortamda Ba kanlıkça yansız atama yoluyla görevlendirme yoluyla panel olu turulaca ına ili kin savunma göz önüne alındı ında, i kolu sendika temsilcilerinin denetimine fırsat verilmesi halinde yansız atama yapılıp yapılmadı ının denetlenebilece i dü üncesiyle ilgili Yönetmeli in 'Panellerin olu turulması' ba lıklı 18. maddesinde "Panelistlerin görevlendirilmesinin yansız olarak yapıldı ını incelemek üzere e itim ve bilim hizmetleri hizmet kolunda örgütlü sendikalardan, mahalli idareler, üniversiteler, kamu kurumu niteli indeki meslek kurulu larından birer temsilci gözlemci olarak katılır." cümlesine yer verilmemesi ekindeki eksik düzenleme yönünden dava konusu maddenin iptaline karar verilmesi gerekti i görü üyle ço unluk kararına katılmıyorum.

Üye
Yücel
BULMU

